
УДК 658.5

І.А. Романюк, д-р екон. наук, доц. (КДПУ, Кривий Ріг)

СТРАТЕГІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ЯК ОСНОВА ДЛЯ ФОРМУВАННЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКИХ НАВИЧОК

У наш час економічна ситуація є надзвичайно динамічною і нестабільною, що вимагає від підприємців не просто високого рівня підготовки, але й постійної адаптації до нових умов ринку. Підприємці повинні володіти глибокими знаннями про ринкові тенденції, економічні чинники, що впливають на попит і пропозицію, та особливості галузі, в якій вони працюють. Це означає, що базових знань про ринок недостатньо – важливим є розуміння загальноекономічних процесів, аналітичне мислення та здатність до прогнозування майбутніх змін. Підприємці повинні мати стратегічне бачення розвитку свого бізнесу, яке охоплює не лише короткострокові цілі, але й довгострокові перспективи зростання.

Крім того, вміння ефективно управляти ресурсами є ключовим фактором для досягнення успіху. Ресурси, такі як фінансові, людські та матеріальні, мають бути розподілені раціонально та з урахуванням майбутніх викликів і можливостей [1, с. 136]. У цьому контексті особливого значення набуває здатність підприємця ефективно управляти командою, оптимізувати внутрішні процеси та знаходити способи збільшення продуктивності. Неправильне управління ресурсами може призвести до значних збитків та втрати конкурентних позицій, тому стратегічне планування дозволяє мінімізувати ризики та максимізувати ефективність використання ресурсів. Однією з ключових складових успішного ведення бізнесу є стратегічне управління, яке стає основою для формування підприємницьких навичок.

Стратегічне управління – це процес розробки, впровадження та оцінки рішень, спрямованих на досягнення довгострокових цілей організації. Воно ґрунтується на чіткому баченні майбутнього розвитку компанії та аналізі поточних умов, в яких вона функціонує. Цей вид управління дає змогу підприємцям передбачати зміни на ринку, своєчасно реагувати на нові можливості та загрози, а також приймати рішення, які забезпечують стійке зростання. Завдяки стратегічному підходу, підприємець має можливість впроваджувати інновації, контролювати ризики та покращувати ефективність своїх операцій. У сучасних умовах високої конкуренції саме стратегічне управління є тим

механізмом, що дозволяє зберігати гнучкість, водночас забезпечуючи стабільність.

Для підприємців стратегічне управління є не просто механізмом планування, а важливим інструментом формування управлінських компетентностей. Здатність приймати довгострокові рішення, правильно оцінювати ресурси та можливості, вибудовувати відносини з партнерами та клієнтами – це ті навички, які неможливо набути без розуміння стратегічних процесів. По-перше, стратегічне управління дозволяє підприємцям більш ефективно використовувати власні ресурси. Це стосується як фінансових ресурсів, так і людського капіталу. Наприклад, завдяки правильно розробленій стратегії можна уникнути зайвих витрат, оптимізувати виробничі процеси та підвищити продуктивність праці [2, с. 185].

По-друге, стратегічне управління допомагає підприємцям краще орієнтуватися у зовнішньому середовищі. Постійний аналіз ринку, вивчення конкурентів та зміна економічних тенденцій дають можливість своєчасно адаптуватися до нових умов. Це особливо важливо в умовах глобалізації та швидкого розвитку технологій. По-третє, стратегічне управління сприяє розвитку лідерських якостей у підприємця. Вміння керувати командою, мотивувати працівників та ефективно комунікувати з різними стейкхолдерами є невід'ємною частиною успішного бізнесу. Стратегічне управління формує системний підхід до ведення справ, що робить підприємця більш впевненим та ефективним у прийнятті рішень.

Одним з ключових аспектів формування підприємницьких навичок є здатність бачити картину в цілому і водночас не упускати з уваги деталі. Стратегічне управління дозволяє підприємцям розвивати саме таке бачення. Підприємець повинен розуміти, як працюють різні складові бізнесу, як вони взаємодіють між собою та впливають на загальний результат [3, с. 47]. Це вимагає системного мислення та здатності до довгострокового планування. Крім того, стратегічне управління сприяє розвитку гнучкості та адаптивності. Підприємці повинні бути готовими до змін, оскільки бізнес середовище постійно змінюється. Завдяки стратегічному підходу, вони навчаються швидко реагувати на нові виклики, водночас зберігаючи стабільність і послідовність у досягненні своїх цілей.

Також однією з ключових підприємницьких навичок є ризик-менеджмент, який тісно пов'язаний зі стратегічним управлінням. Уміння виявляти, прогнозувати та оцінювати можливі ризики – це не просто важлива компетенція, а життєво необхідна складова для успішного підприємця. В умовах постійно змінного ринкового

середовища, нових технологій та економічної нестабільності ризики виникають у різних сферах: фінансовій, операційній, правовій, ринковій тощо. Тому підприємець повинен не лише розуміти природу цих ризиків, але й уміти розробляти ефективні стратегії для їхньої мінімізації, зберігаючи стійкість бізнесу в будь-яких обставинах.

Стратегічне управління, зі своєю здатністю до довгострокового планування, забезпечує підприємцям інструменти для оцінки ризиків не лише з точки зору поточних викликів, але й у контексті їхнього впливу на майбутній розвиток бізнесу [4, с. 196]. Це дозволяє підприємцю бачити ширшу картину та пророкувати, як сьгоднішні рішення можуть вплинути на бізнес через кілька років. Оцінка ризиків з перспективи довгострокових наслідків допомагає ухвалювати більш обґрунтовані рішення та запобігати ситуаціям, які можуть стати критичними для компанії.

Стратегічне управління є невід'ємною частиною успішного ведення бізнесу та формування підприємницьких навичок. Воно дозволяє підприємцям не лише більш ефективно керувати своїм бізнесом, але й адаптуватися до швидкозмінних умов ринку. Завдяки стратегічному управлінню, підприємці розвивають такі важливі компетенції, як системне мислення, гнучкість, здатність до довгострокового планування та управління ризиками. Ці навички є основою для побудови успішного бізнесу в умовах сучасної економіки. Тому для будь-якого підприємця стратегічне управління має бути пріоритетом, оскільки воно забезпечує не лише успіх у поточній діяльності, але й довгострокову стійкість бізнесу.

Інформаційні джерела

1. Сумець О. М. Стратегічний менеджмент : підручник. МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ, Кременч. льот. коледж. Харків : ХНУВС, 2021. 208 с.
2. Pakhucha E., Sievidova I., Babko N., Romaniuk I. etal. Investigating the impac to fstructuralchanges: the socio-economic security framework. *European Journal of Sustainable Development*. 2023, vol. 12, Is. 1, pp. 180-198.
3. Ігнатенко М.М., Мармуль Л.О., Романюк І.А. Розвиток конкурентних стратегій підприємств в умовах глобалізації ринків. *Економічний вісник університету*. 2023. Вип. 57. С. 45-51.
4. Babko N., Mandych O., Mykytas A. Current trends in branding development. The II International Science Conference on Science and practical Technologies, January 26-29, 2021, Luxembourg, Luxembourg. 557 p. Pp. 194-197.